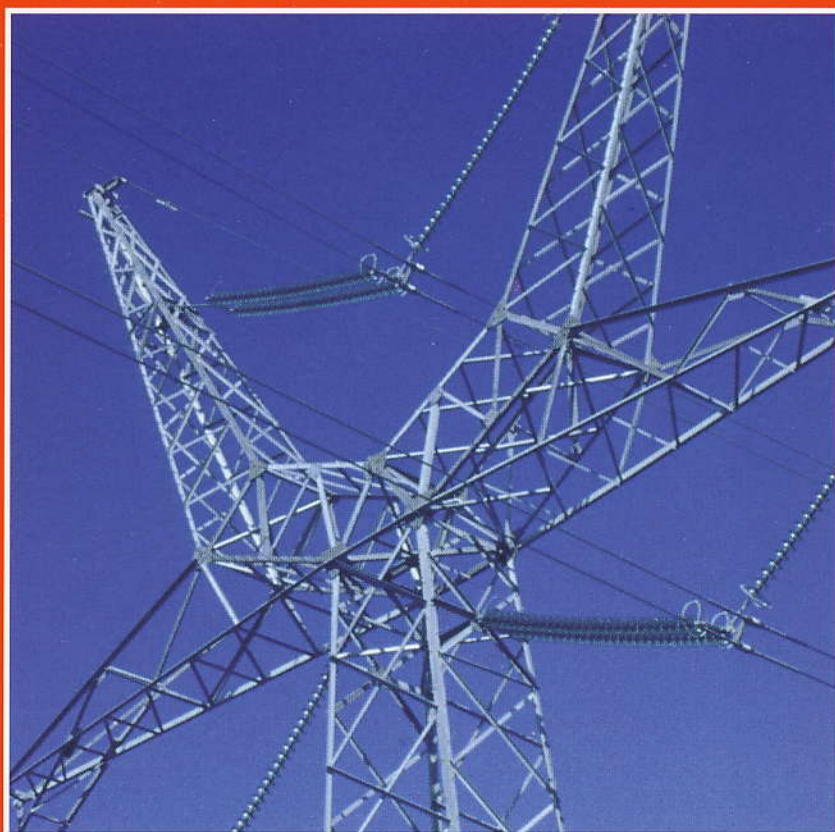

Beretning og regnskab 1998

eltra

Brugerråd

Ifølge Eltra's vedtægter skal bestyrelsen oprette et brugerråd for at sikre en løbende dialog med relevante aktører i elsystemet. Eltra's bestyrelse godkendte den 18. marts "Retningslinier for Eltra's brugerråd".

Professor Jørgen Grønnegård Christensen, Århus Universitet, tog imod bestyrelsens opfordring til at være formand for rådet, som har yderligere 16 medlemmer:

Indstillet af Danmarks Vindmølleforening:

Museumsinspektør Jens Nielsen, Nibe
Organisationssekretær Asbjørn Bjerre, Ry

Indstillet af Dansk Industri:

Adm. direktør Chr. Pedersen, Holstebro
Energichef Niels O. Gram, København

Indstillet af Danske Kraftvarmeværker:

Direktør Erik Nørregaard Hansen, Odense

Indstillet af Danske Fjernvarmeværkers Forening:

Advokat Uffe Bro, Lemvig

Indstillet af eldistributions-selskaberne:

Adm. direktør Annette Timmermann Jensen, ELFOR
Adm. direktør N.J. Ravn Sørensen, Århus kommunale værker

Indstillet af Elsam-værkerne:

Ingeniør Leif Henriksen, Odense
Adm. direktør Erik Folkersen, Fredericia

Indstillet af Forbrugerrådet:

Dyrlæge Niels-Ole Bjerregaard, Holstebro
Fru Rut Jørgensen, Hadsund

Indstillet af Håndværksrådet:

Smedemester Jens Bach, Nørager
Energipolitisk medarbejder Henrik Lilja, København

Indstillet af Landbrugsrådet:

Direktør Ole Linnet Juul, København
Konsulent Jens Astrup Madsen, København

Bestyrelse

Borgmester

Ejgil W. Rasmussen, Gedved (formand)

Bogtrykker Erling Bjerre, Skærbæk (næstformand)

Overlærer Kjeld Larsen, Tversted

Rådmand Poul B. Skou, Århus

Konsulent

Jens-Ove Simonsen, Jebjerg

Direktør Tage Thomsen, Holstebro

Direktør Poul Nielsen, Odense

Direktion

Adm. direktør Georg Styrbro

Ledergruppe

Adm. direktør Georg Styrbro

Teknisk direktør

Torben Margaard

Underdirektør

Paul-Frederik Bach

Økonomichef

Jørgen Munk Hansen

Driftschef Carl Hilger

Informationschef

Per Andersen

Personalechef Inge Wonsyld

Revision

Deloitte & Touche, Kolding.
Statsautoriseret revisions-aktieselskab

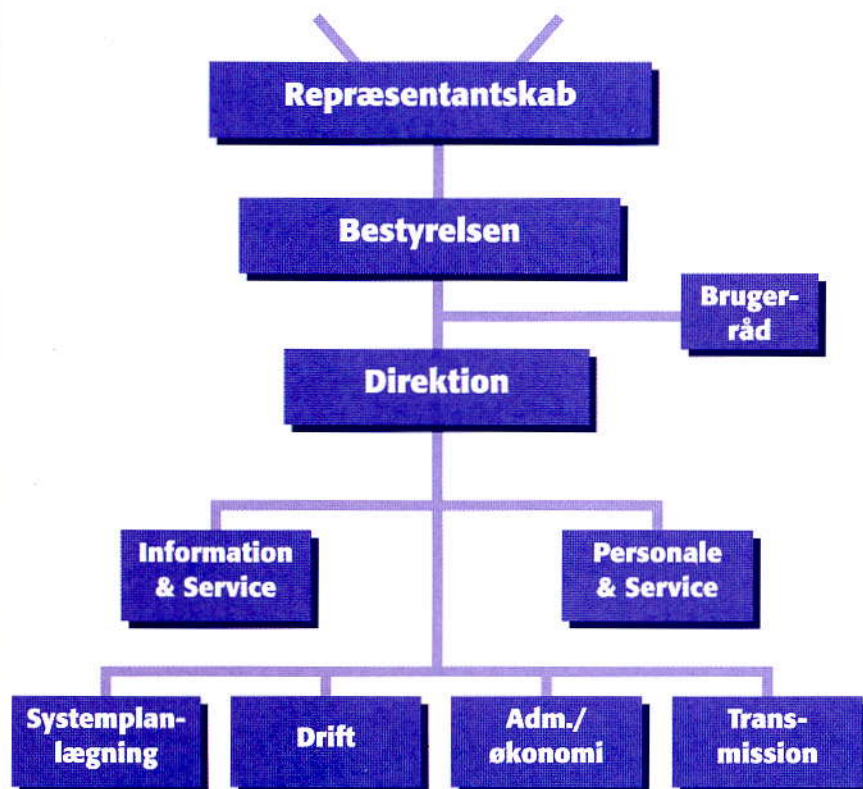
1. driftsår 1. januar til
31. december 1998

Referater fra bestyrelsens, repræsentantskabets og brugerrådets møder kan læses på Eltra's hjemmeside:

www.eltra.dk

Distributionsselskaber

Jylland-Fyn på vej ind i det nordiske elmarked

I/S Eltra blev stiftet den 13. november 1997. Miljø- og energiminister Svend Auken godkendte umiddelbart før jul Eltra's vedtægter og udstedte de nødvendige bevillinger, således at Eltra fra den 1. januar 1998 kunne overtage Elsam's aktiver og opgaver vedrørende systemansvar og transmissionsnettet.

Aktiviteterne i Eltra's første driftsår var præget af udviklingsarbejde og premierer: Første repræsentantskabsmøde, første bestyrelsesvalg, første brugerråd, første aktørmøde osv. Hertil kom at Eltra i vid udstrækning selv skulle konkretisere de opgaver, som i henhold til Elloven er pålagt de systemansvarlige transmissionsselskaber.

Særlig mange kræfter blev i årets løb brugt på at udforme administrative retningslinier og udvikle/installere det tekniske apparatur, der er nødvendigt for at få det nye jysk-fynske elmarked til at fungere. Der findes elmarkeder andre steder i verden, men ingen der, som det danske, skal tage højde for en stor prioriteret produktion og sikre, at merudgifterne fordeles ligeligt mellem alle elforbrugere.

"År 2000" under lup

Som systemansvarligt selskab har Eltra ansvaret for at opretholde en effektiv og sikker elforsyning på overordnet niveau. Derfor føler selskabet et særligt ansvar for at sikre, at eventuelle tekniske problemer i forbindelse med årtusindeskiftet ("år 2000-problemet") bliver indkredset og elimineret. Det gælder ikke blot Eltra's egne anlæg, men også dem der tilhører væsentlige aktører på det jysk-fynske marked. Eltra har nedsat sin egen ekspertgruppe til at tage sig af spørgsmålet. Den arbejder tæt sammen med lignende ekspertgrupper hos de øvrige systemansvarlige netselskaber i Norge, Sverige og Tyskland. Eltra er også repræsenteret i DEFs kontaktudvalg vedrørende år 2000.

Den 1. januar 1999 var ca. 80 procent af de tekniske systemer og ca. 90 procent af IT-systemerne "år 2000-parate", deriblandt kontrolrummets vigtige EDOS-værktøj (Eltra's Drifts-, Overvågnings- og Styringssystem). Eltra har planlagt, at samtlige tekniske og administrative systemer skal være i orden senest den 1. september 1999. Eltra's bestyrelse har desuden besluttet, at der skal etableres et særligt beredskab på årets sidste dag.

Særligt prisområde

Der var altså nok af store udfordringer, men historisk set var den mest skelsættende begivenhed dog nok, at Nord Pool's bestyrelse kort før jul godkendte, at Eltra fra juli 1999 bliver knyttet til den nordiske elbørs som et selvstændigt anmeldelsesområde. Det sker samtidig med, at Eltra måle- og

regneteknisk er i stand til at håndtere et åbent elmarked for alle distributionsselskaber og nogle få store industrivirksomheder, der har et forbrug på over 100 GWh. Eltra regner med fra årsskiftet 1999/2000 at være teknisk parat til næste trin, som ventes at omfatte et antal større slutkunder.

Behov for stort elmarked

Med tilknytningen til Nord Pool bliver Jylland-Fyn de facto en del af det nordiske elmarked – en situation, som jysk-fynsk elforsyning har ønsket i mange år. En sådan tilknytning har i øvrigt vist sig at være en nødvendig forudsætning for den danske markedsudvikling. Jylland-Fyn er nemlig for lille til at udgøre et selvstændigt elmarked. Den store mængde prioriterede produktion, som forlods er garanteret afsætning til en fast pris, indgår ikke i

I Eltra's centrale kontrolrum samles trådene i det jysk-fynske elsystem.

markedet, og hele den kommercielle produktion kommer fra Elsam-værkerne, som reelt optræder som én producent. Det giver ikke grundlag for et elmarked.

Der er derfor behov for at bringe konkurrence ind i området udefra. Dertil kommer, at den fremtidige danske satsning på store havmølleparker i perioder vil skabe overproduktion, som kun adgang til et meget stort markedsområde vil kunne løse.

Havmøller og elnettet

Miljø- og energiministeren pålagde i marts Eltra og Elsam i fællesskab at bygge to mølleparker på hver ca. 150 MW i Nordsøen (Horns Rev, vest for Esbjerg) og Kattégat (syd for Læsø).

En ministeriel arbejdsgruppe har siden 1997 vurderet den langsigtede, danske netstruktur. I en afsluttende rapport konstaterer arbejdsgruppen, at gennemførelsen af regeringens energiplan (Energi 21), der satser på massiv udbygning med havmølleparker, stiller krav om øget udbygning af højspændingsnettet, inkl. forbindelserne til nabo-områderne. Netudbygningen svarer til den, der vil være nødvendig, hvis der i stedet gennemføres en mere konventionel energiløsning kombine-

ret med aktiv deltagelse i et åbent europæisk elmarked.

Eltra konstaterer med tilfredshed, at dette behov slås fast både i bemærkningerne til Finansloven og i aftalen om elreformen i marts 1999. Eltra sætter lid til, at denne politiske konstatering betyder, at der snart vil kunne sættes gang i udbygningen af det overordnede højspændingsnet.

Det gælder ikke mindst de tre vigtige 400 kV-ledningsprojekter, som har været under forberedelse i Jylland-Fyn siden begyndelsen af 90'erne (Esbjerg-Vejen, Kassø-Vejen og Aalborg-Århus).

Behovet for dem har i 1998 blandt andet vist sig ved hyppige "flaskehalsproblemer" i nettet, som f.eks. har gjort det vanskeligt at udnytte importkapaciteten fuldt ud på Konti-Skan-forbindelsen til Sverige.

Eltra håber også, at der meget snart vil kunne etableres en fast elforbindelse mellem Øst- og Vestdanmark.

Eltra som pioner

Den jysk-fynske elforsynings beslutning i 1997 om at overføre transmissionsnet og systemansvar til et uafhængigt, systemansvarligt transmissionsselskab, placerede Eltra i en pionerrolle, som selskabet søger at leve op til. Det

kan ofte være problematisk at gå foran i en udvikling, men alt tyder heldigvis på, at Eltra holder den rigtige kurs.

I EU-Kommissionen arbejdes der nu for at få skabt en klar adskillelse mellem distribution, produktion og TSO'erne (Transmission System Operators) – samme model som allerede er blevet indført i Jylland-Fyn.

EU opmærksom på kabelaftaler

Da Elsam blev delt i to selskaber overtog Eltra alle netanlæg, herunder også jævnstrømsforbindelserne til Norge og Sverige. EU-Kommissionen er opmærksom på eksisterende monopolaftaler, som udelukker tredjepart i at udnytte Skagerrakforbindelsen mellem Jylland og Norge. Eltra ønsker, at jævnstrømsforbindelserne, i det omfang det er muligt, stilles til rådighed for markedet. Statkraft og Eltra har aftalt, at forhandlingerne om den fortsatte håndtering af de eksisterende aftaler om transit fra Norge til Tyskland skal være afsluttet senest den 1. juli 1999.

Marked under udvikling

Den nye danske elreform ventes vedtaget i løbet af 1999. Der manglede endnu ved årsskiftet klarhed om en række vigtige punkter vedrørende produktions og distributionens forhold. For Eltra's vedkommende er det et stort ønske, at loven giver klar melding om markedsåbningen for de forskellige kategorier af aktører. Eltra håber, at den nye lov dels vil stimulere udviklingen af et fælles, dynamisk nordisk elmarked og dels vil muliggøre dansk adgang til et stort fælles europæisk elmarked.

Reformudkastet lægger op til, at der etableres et særligt marked for vedvarende energi. Dette kan være et vigtigt skridt på vej mod at udvikle et særligt "grønt" europæisk marked, således at den konkurrence, der er indført for de konventionelle kraftværker, også kommer til at omfatte de stadig flere vedvarende energianlæg.

Foto: Ole Christensen

Elektrode i kviksolvensretter repareres (Jævnstrømsstationen Vester Hassing).

Den prioriterede produktion

Som systemansvarligt selskab er Eltra forpligtet til at aftage hele den prioriterede produktion fra miljøvenlige energianlæg og fordele produktionen og udgifterne ligeligt på samtlige elforbrugere. Prioriteret produktion udgjorde i fjor 40 procent af det jysk-fynske elforbrug.

For at give aktørerne mulighed for at handle på markedet giver Eltra med tre måneders varsel en fast prognose på den mængde prioriteret produktion, de enkelte aktører er forpligtede til at aftage over døgnet en given dag. Dagen før driftsdøgnet laver Eltra en prognose baseret på de aktuelle meteorologiske forhold. Forskellen mellem det registrerede forbrug og udmeldingen tre måneder tidligere købes/sælges på markedet.

Mange pålæg udefra

Netop udgiften til prioriteret produktion udgør langt den største del af Eltra's budget. I henhold til den gældende ellov skal Eltra finansiere den ønskede udbygning med miljøvenlig energi, både når det gælder forskning/udvikling og egentlige anlægsprojekter. Aktuelt drejer det sig om de to planlagte havmølleparker, bygning af biomassekedler og biomasseombygning på de centrale kraftværker. Opgaver der løber op i ca. tre milliarder kr. inden for de næste fem-seks år.

I det udkast til elreform, der forelå ved årsskiftet, er det beskrevet, at udgifterne til de nævnte anlægsarbejder skal klares af produktionsselskaberne. Hvis det sker, vil disse opgaver ikke i fremtiden belaste systemansvaret.

Udlandstarif på nul

Elprisudvalget godkendte i foråret Eltra's første prisanmeldelse (tariffer) for systemtjenester, nettet og PSO (offentlige forpligtelser). Man ville imidlertid ikke acceptere en særlig tarif på udlandsforbindelserne, som Eltra foreslog som en modvægt til svenskernes særlige tarif på Konti-Skan, tyskernes eksport hæmmende af netkilometerafgift og den nor-

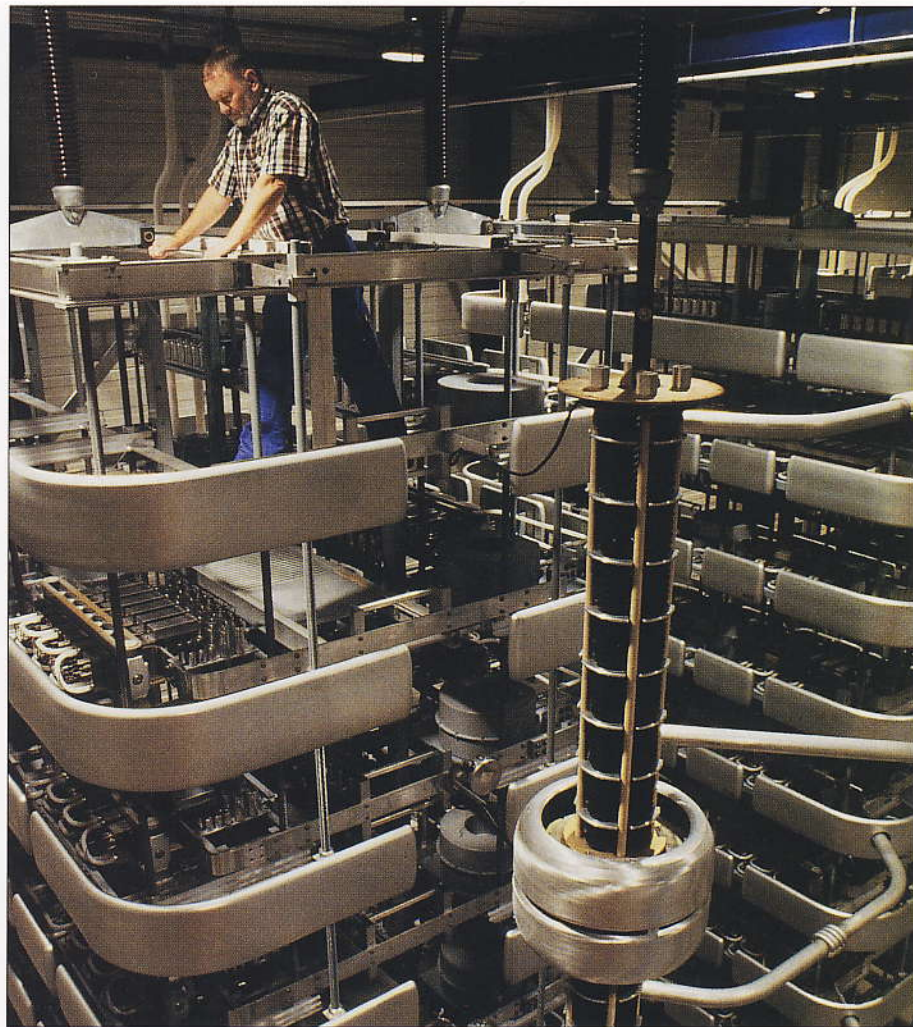

Foto: Ole Christensen

Eftersyn på toppen af thyristorventil, Konti-Skan 2, Vester Hassing.

ske lukning af Skagerrakforbindelsen for almindelig handel. Elprisudvalget fastholdt, at udlandsforbindelserne skal indgå i den almindelige transmissionsafgift. Eltra nulkastede derfor tariffene på alle udlandsforbindelser fra den 1. oktober.

Netadgang for alle elselskaber

Eltra er stiftet af de distributionselskaber, som oprindeligt ejede de seks jysk-fynske kraftværkselskaber og dermed hele det overordnede jysk-fynske højspændingsnet. Disse selskaber aftog hele områdets elbehov fra Elsam-værkerne og fordelte det til deres egne forbrugere og/eller videresolgte det til distributionselskaber, som ikke var medejere af værkerne.

Derfor var det naturligt for Eltra at give netop disse selskaber – uanset størrelse – netadgang fra starten, således at ingen elforbru-

gere skulle være henvist til alene at købe el hos den tidligere monopolproducent. Elprisudvalget har senere meddelt, at Eltra på den måde diskriminerede en halv snes små distributionsselskaber uden for ejerkredsen. Eltra har derefter besluttet at åbne for samtlige distributionsselskaber.

De næste to faser i åbningen

100 GWh-grænsen fastholdes indtil videre over for alle andre aktører.

Eltra koncentrerer imens sine kræfter om de næste to trin på vej mod markedsåbningen: Den 1. juli 1999 får alle engroskunder (distributionsselskaberne og slutkunder over 100 GWh) adgang til at handle på elbørsen (Nord Pool), og i begyndelsen af år 2000 kan et større antal slutkunder få markedsadgang.

Eltra har henstillet, at de koncernkunder, der beskrives i EUs

elmarkedsdirektiv og som ifølge et ministerielt cirkulære har en særlig ret til at kræve markedsadgang fra den 19. februar 1999, også vil holde igen. Hvis der skal bruges store ressourcer på at skabe midlertidige løsninger for særlige kundegrupper, kan det nemlig i værste fald betyde, at den planlagte markedsåbning for øvrige kundegrupper bliver forsinket.

Overvejelser om nettet

Det overordnede jysk-fynske højspændingsnet ejes af Eltra og de seks regionale 150 kV-selskaber, men ifølge Elloven er det den systemansvarlige (Eltra), der alene disponerer over transmissionsnettet.

I både ELFOR's oprindelige fremdriftsplan og i Elsam's og ELFOR's fællesaftale af 27. januar 1997 blev det fremhævet, at 150 kV-selskaberne efterhånden kunne lægges sammen med Eltra. Det skete blandt andet under henvisning til, at den kraftværksundersøgelse, som PA-Consult gennemførte for Elsam og ELFOR i 1995, havde vist, at det formentlig er muligt at opnå rationaliseringsgevinster på net-området.

Eltra's bestyrelse har på den baggrund inviteret interesserede net-selskaber til at være med til at udarbejde en handlingsplan, som skal belyse, hvordan et samlet 150/400 kV-system vil kunne fungere.

Færre interessenter

Strukturtilpasningen inden for den jysk-fynske elforsyning er for alvor kommet i gang. Da I/S Eltra blev stiftet i november 1997 var det med 64 interessenter.

Allerede ved årsskiftet blev de første to selskaber slået sammen. Siden er flere fulgt efter. Eltra's repræsentantskab har da også fundet det praktisk at udforme retningslinier for godkendelse af fusionerede interessenter. Pr. 1. januar 1999 var antallet af interessenter reduceret til 57.

Nye antenner i mobiltelefonsystemet placeres ofte på højspændingsmasterne.

Brugerråd i arbejde

Ifølge Eltra's vedtægter skal bestyrelsen oprette et brugerråd bestående af repræsentanter for relevante aktører i elsystemet. Eltra's bestyrelse godkendte retningslinier for Brugerrådet den 18. marts og besluttede samtidig at bede en række organisationer om at indstille medlemmer til rådet. Rådet har ret til at blive hørt i væsentlige, generelle spørgsmål vedrørende markedsadgang m.m. Professor Jørgen Grønnegård Christensen, Århus Universitet, har påtaget sig formandsskabet. Brugerrådet har fra starten vist sig som et meget kritisk, men også konstruktivt debatforum som utvivlsomt vil kunne få stor betydning for, hvordan den fremtidige danske markedsudvikling udmøntes i praksis.

Eltra 409 A/S

Eltra 409 A/S varetager I/S Eltra's sideordnede aktiviteter, der i hen-

hold til Elloven skal placeres i et særligt selskab. De sideordnede aktiviteter omfatter blandt andet materiel, salg af entreprenørarbejde, udlejning af masteplads til mobiltelefonantennor samt disponering af overskudskapacitet på Eltra's telekommunikationssystem. Eksisterende aftaler overføres fra I/S Eltra til Eltra 409 A/S i samme takt, som aftalerne tillader det. Aktiviteterne er anmeldt til Elprisudvalget.

Powercom A/S

Eltra 409 A/S og NESA A/S stiftede i foråret 1998 i fællesskab teletransmissionsselskabet Powercom A/S. Selskabet udbyder transport af store datamængder på kommercielle vilkår til tredjepart. En væsentlig del af denne transport sker ved hjælp af den overskudskapacitet, der findes i lysledernet, som indgår i elselskabernes landsdækkende systemovervågning.

Elmarkedet under udvikling

Elmarkedstanken er ved at slå igennem i Danmark.

Elforbrugerne bliver til kunder, og kunder kræver valgmuligheder.

Dette krav fremføres med stigende styrke, så Eltra's målrettede arbejde med at forberede en markedsåbning er efterhånden blevet et kapløb med tiden.

Den enkleste form for markedsåbning består i at gøre det muligt at lave bilaterale aftaler mellem en køber og en sælger. Sådanne handler har været mulige i Eltra-området siden den 1. april 1998. Systemet kræver, at parterne skal reservere en transmissionskanal, før der kan handles. Kapaciteten på udlandsforbindelserne er imidlertid så begrænset, at handelsformen i praksis ikke er særlig hensigtsmæssig. Heroverfor står den organiserede markedsmodel, som i de senere år er blevet udviklet i de nordiske lande. Den har vist sig at fungere bedre end de modeller, der er blevet afprøvet andre steder i verden. Prisnoteringen på den nordiske elbørs (Nord Pool) er således blevet en vigtig reference også for danske markedsaktører. Hovedelementerne i Eltra's "Marked 99"-projekt er forberedelse af daglige energiopgørelser på timebasis og tilslutning af Jylland-Fyn til Nord Pool som et selvstændigt anmeldelsesområde.

Det forventes, at resten af Danmark følger efter, så snart de praktiske muligheder er til stede. Et edb-system, som indsamler kvartermålinger fra stort set samtlige produktionsanlæg og udfører de nødvendige energiopgørelser, PANDA (Plan-, afregnings- og dataindsamlings-system), har været under udvikling og opbygning i hele 1998.

Fysiske og finansielle aftaler

Markedet skal både kunne betjene alle markedsaktører effektivt og sikre en effektiv udnyttelse af primærnettet og forbindelserne til nabo-områderne.

I virkeligheden er der tale om tre markeder:

- 1) **Terminsmarkedet** (det finansielle marked). Det drejer sig om prissikringsaftaler, som rækker ud over det kommende døgn. (Ugekontrakter for de første 5-8 uger. 4-ugers blokke for det kommende år og sæsoner i yderligere to år).
- 2) **Spotmarkedet** (døgnmarkedet). Her indgås der aftaler om fysiske leverancer i det næste døgn til priser, der er indmeldt til børsen (spotprisen).
- 3) **Balancekraftmarkedet** gælder her-og-nu-situationen og bruges kun af de systemansvarlige, når de skal have aktørernes prognoser bragt i overensstemmelse med virkeligheden.

Kontakten til nabo-områderne

Der skal være et passende stort antal sælgere og købere, for at et marked kan fungere. Hvis der er for få, er der risiko for, at et monopol eller et kartel dominerer markedet.

Derfor er det vigtigt for Jylland-Fyn, at der er kraftige og effektive forbindelser til nabo-områderne: Norge, Sverige, Tyskland og Sjæl-

land. Og at de står til rådighed for markedet. Det er derfor en særlig udfordring for Eltra, at få de eksisterende aftaler på kablerne lagt sådan tilrette, at overskudskapaciteten kan stilles til rådighed for markedet. Der er desuden behov for

- større overføringskapacitet til Tyskland
- en fast elforbindelse mellem Øst- og Vestdanmark
- fornyelse og forstærkning af den ældste del af Konti-Skan-forbindelsen, som stammer fra 1965.

Eltra har et tæt samarbejde med de øvrige systemansvarlige virksomheder: Statnett i Norge, Svenska Kraftnät, Fingrid i Finland og Elkraft System på Sjælland.

Desuden med Nord Pool, som organiserer den nordiske elbørs. I 1998 blev der udarbejdet en fælles nordisk systemdriftaftale, som skal afløse alle eksisterende aftaler om driftssamarbejde. Den nye systemdriftsaftale ventes endeligt vedtaget i begyndelsen af 1999.

I Tyskland har elmarkedet endnu ikke fundet en endelig form. Eltra satser i første omgang på at betjene danske og tyske markedsaktører bedst muligt i et pragmatisk samarbejde med PreussenElektra Netz.

Nordel, som har været samarbejdsorgan for de nordiske kraftværkssammenslutninger siden 1962, fik gennemført en væsentlig ændring af sine statutter i 1998. Nordel danner dermed gode rammer for samarbejdet mellem de nordiske systemansvarlige selskaber. Nordel er derfor også en naturlig base for samarbejdet med de øvrige systemansvarlige selskaber i Europa. Det vil således ske i forbindelse med etableringen af det samarbejdsorgan for EU-landenes uafhængige, systemansvarlige selskaber, som EU-Kommisjonen ønsker oprettet som sparingspartner på transmissions- og elmarkedsområdet.

"Flaskehalse" i nettet

Det jysk-fynske elmarked åbner på et tidspunkt, da det overordnede net er meget sårbart, fordi flere planlagte netudbygninger er ramt

af langvarige forsinkelser i myndighedsbehandlingen. Forsinkelserne har medført, at det i visse driftssituationer er umuligt

at overholde de gældende dimensioneringskriterier, hvilket især er kritisk, når ledninger er ude for revision, renovering eller ombygning.

I praksis betyder disse "flaskehalse", at aktørerne må forvente begrænsninger i mulighederne for at handle. Og det vil ikke være muligt at udnytte produktionsapparatet og udlandsforbindelserne optimalt.

Forsinkelserne drejer sig om ny 400 kV Vejen-Esbjerg (2 år), ombygning af Kassø-Vejle (4 år) og ny 400 kV Aalborg-Århus (7 år). Alle ledningerne er blandt andet forudsætninger for, at der kan ske omfattende saneringer på de lave spændingsniveauer og for at få indpasset vindmølleparker på havet i elsystemet. Med bemærkninger i Folketingets finanslov forlig og i udkastet til elreformen om, at der er behov for netudbygninger, og at de skal gennemføres som luftledninger, synes der at være håb om at få sat gang i de strandede projekter.

Med markedet og et miljør samarbejde over landegrænserne er det nødvendigt at se nettet som en del af en nordeuropæisk infrastruktur. Regeringens energipolitiske handlingsplan Energi 21 formulerer i sig selv et stort behov for udbygning af det overordnede net og udlandsforbindelserne, fordi den massive satsning på vedvarende energi kræver, at store mængder energi skiftevis skal føres ind og ud af landet.

Foto: Christian Asbol

Forskning og udvikling

Eltra's forsknings- og udviklingsopgaver opdeles i to kategorier:

- 1) F&U-aktiviteter, som udføres for at forbedre Eltra's muligheder for at løse sine driftsmæssige opgaver (egen F&U).
- 2) F&U-aktiviteter, som har til formål at udvikle og øge anvendelsen af vedvarende energi i elsystemet, sådan som det er beskrevet i Energi 21. Der er altså tale om "offentlige forpligtelser" (PSO F&U), som alle elforbrugere er med til at betale. Resultaterne af projekterne stilles til rådighed for alle interesserede.

Eltra's samlede forsknings- og udviklingsaktiviteter afholdes inden for en budgetramme på ca. 50 mio. kr./året.

Ny jævnstrømsteknik

Ved Tjæreborg Vindmøllepark sydøst for Esbjerg vil Eltra gennemføre et udviklingsprojekt omkring ny og lovende transistorbaseret jævnstrømsteknik. Med denne teknik bliver det formentligt muligt at hente mere energi ud af vinden ved at variere møllernes omdrejningshastighed. Teknikken kan også bruges til at spændingssætte et "dødt" vekselsstrømsnet.

Udviklingsprojektet skal vise, om den nye teknik med fordel kan benyttes til at forbinde de kommende havmølleparker med højspændingsnettet. Vest Energi, Elsam og Sjællandssamarbejdet er repræsenteret i en følgegruppe.

Aktivt AC-filter

Verdens første aktive vekselsstrømsfilter til anvendelse på jævnstrømsstationer blev i 1998 installeret på Eltra's jævnstrømsstation i Tjele. Filteret, som er udviklet af Siemens, fjerner uønskede overfrekvenser på jævnstrømsanlæggets vekselsstrømside ved at generere tilsvarende frekvenser

Foto: Kurt Petersen

Gamle højspændingsmaster får nyt liv ved at blive omgalvaniseret. På billedet er det 220 kV-masterækken mellem Aabenraa og grænsen, der står for tur.

blot i modfase. Filtret gik i begyndelsen af 1999 ind i en 12 måneders prøvedrifts- og demonstrationsperiode.

SOL 300

Otte jysk-fynske elskaber deltager i udviklingsprojektet SOL 300, som hovedsagelig finansieres af Eltra som en "offentlig forpligtel-

se" (PSO). 300 huse fordelt på otte geografisk forskellige og forskelligartede boligområder udstyres med solceller med en samlet effekt på 750 kW. Projektets formål er at udvikle nye montagesystemer og at indhente måletekniske og driftsmæssige erfaringer omkring brug af solceller i sammenhængende systemer.

Markedsprisen slog straks igennem

Den 1. april 1998 blev der åbnet for, at distributionsselskaber og enkelte store slutkunder kunne få netadgang – godt nok i beskedent omfang og inden for stramme rammer. Selv om interessen var stor, blev der kun indgået en enkelt aftale om kontinuerlig leverance af 10 MW fra Sverige i andet halvår. Men virkningen af åbningen kunne aflæses på det jysk-fynske elprisniveau, som hurtigt rettede sig ind efter Nord Pool-prisen inklusive net- og kabeltariffer.

Eltra's driftsafdeling brugte hele året mange kræfter på at skabe bedre tekniske betingelser for markedsadgang, som var meget hæmmet af, at Skagerrakforbindelsen var blokeret af gamle kontraktlige aftaler med Elsam og Statkraft.

I efteråret lykkedes det Eltra at lave en aftale med Elsam om at udnytte op til 200 MW af Skagerrakforbindelsen. Dermed kunne Konti-Skan (til Sverige) aflastes tilsvarende, og det var muligt at udbyde dobbelt så meget kapacitet til markedet (fra 200 til 400 MW).

Eltra arbejdede intenst sammen med Elsam hele året. I markedsåbningsfasen var Elsam alene i stand til at yde den nødvendige reguler- og balancekraft til systemet. Eltra har forlænget disse aftaler om systemtjenester med Elsam første halvår af 1999. Fra den 1. juli 1999 overtager Eltra i praksis selv balanceansvaret. For at kunne klare balanceansvar og afregninger har Eltra udviklet nye edb-systemer: PUMA (Drifts-Planlægning under hensyntagen til Markedets Aktører), som håndterer prognoser og planer til at sikre driftssituationen og PANDA, som registrerer energital og afregningsplaner.

Den stadig stigende mængde vindkraft er en særlig udfordring, når driften af systemet skal planlægges og afvikles. Af markeds-mæssige grunde er det besluttet,

at Eltra med tre måneders varsel skal lave en bindende udmelding om mængden af prioriteret produktion.

Det er noget af et lotterispil at lave prognoser baseret på langsigtede meteorologiske vurderinger. Årets første kvartal bød da også på betydeligt mildere vejr end ventet, med mindre elproduktion på de decentrale kraftvarmeværker til følge.

Eltra forsøger i samarbejde med Danmarks Meteorologisk Institut at lave stadig bedre vindprognoser. Målet er, at det skal kunne lykkes at forudsige vindproduktion nogenlunde korrekt med 36 timers varsel, så det bliver muligt at være aktør på elbørsen.

Transitaftale

Norske Statkrafts 25-årige aftale med PreussenElektra Holding om daglig transitudveksling af +/- 400 MW fra Norge til Tyskland via Skagerrakforbindelsen trådte i kraft den 1. oktober. PreussenElektra Holding har ret til transit af indtil 317 MW til Tyskland fra sin halvdel af Enstedværkets blok 3.

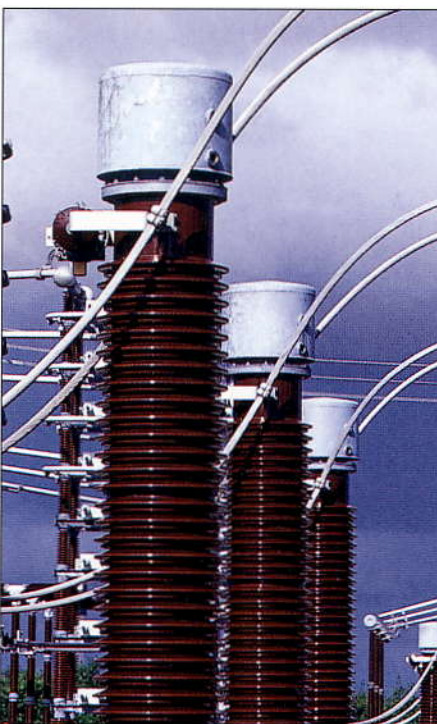

Foto: Jørgen Schytte

PRODUKTIONSAPPARATET

(31. december 1998)

Elsam-værkerne	4.701 MW
Fynsværket (2 blokke)	690 MW
Midtkraft (3 blokke)	1.022 MW
Nordjyllandsværket (3 blokke)	985 MW
Skærbækværket (2 blokke)	683 MW
Sønderjyllands	
Højspændingsværk (1 blok)	654 MW
Vestkraft (2 blokke)	669 MW
Decentrale og industrielle kraftvarmeværker	1.411 MW
(inkl. nødstartanlæg og Randers k/v)	
Vindkraft	1.116 MW
(inkl. 125 MW kraftværksejede)	
Vandkraft	5 MW

Nye anlæg i 1998

Elsam-værkerne	415,0 MW
(Ny kulfyret blok Nordjyllandsværket 1. okt.)	
Samlet ny vindkrafteffekt	246,0 MW
Samlet ny kraftvarmeeffekt	54,6 MW
Arden Kraftvarmeværk (1. mar.)	2,8 MW
Dansk Salt (1. dec.)	30,0 MW
Hjørring Affaldsforbrænding (13. feb.)	5,8 MW
Jebjerg Kraftvarme (øget til 5,2 MW)	2,1 MW
Skagen Kraftvarmeværk (20. okt.)	13,9 MW

Effektafgang

Elsam-værkerne skrottede to ældre, kulfyrede produktionsanlæg i 1998. Det drejede sig om blok 1 på Skærbækværket (120 MW) fra 1964 og blok 1 på Studstrupværket (150 MW) fra 1968.

Telesystemet udbygges ved hjælp af lyslederkabler, som snoes omkring højspændingsnettets jordledere.

Decentral udvikling (MW)

	1998	1997	1996	1995	1995
Dec. k/v	1.411	1.358	1.260	1.009	752
Vindkraft	1.116	870	602	473	399

Udvikling i produktionen (GWh)

	1998	1997	1996	1995	1994
	22.448	24.778	28.729	18.690	20.553
heraf: Elsam-					
værkerne	14.074	17.620	22.805	14.401	17.415
Dec. værker	6.218	5.642	4.970	3.417	2.265
Vindkraft	2.156	1.516	954	872	843

Elforbrugets udvikling (GWh)

	1998	1997	1996	1995	1994
	20.379	20.477	20.761	19.949	19.569
	(-0,5 %)	(-1,4 %)	(+4,1 %)	(+1,9 %)	(+1,4 %)

Udveksling med udlandet

	Eksport	Import
Sverige	996 GWh	48 GWh
Norge	679 GWh	1.588 GWh
Tyskland	1.937 GWh	60 GWh
I alt	3.612 GWh	1.698 GWh
Nettoeksport		1.914 GWh

Fire blokke i mølpose

Elsam har besluttet at tage de fire ældre kulfyrede blokke ud af drift ("i mølpose") fra den 1. juli 1999. Det drejer sig om Fynsværkets blok 3 (285 MW_{el} og 329 MJ/s varme), Aalborgværket blok 1 (285 MW_{el} og 290 MJ/s varme), Skærbækværkets blok 2 (269 MW_{el} og 160 MJ/s varme) og Vestkraft blok 2 (257 MW_{el} og 290 MJ/s varme). Desuden er det besluttet, at Studstrupværkets oliefyrede blok 2 (262 MW_{el}) skal rives ned. De fem blokanlæg blev taget i brug i perioden 1969-1974.

Fejlstatistik net

150 kV-nettet 22 fejl, 220 kV-nettet 1 fejl og 400 kV-nettet 0 fejl.

Ny station

400 kV-station Ferslev blev tilsluttet nettet den 13. juli. Der er tale om Eltra's første højspændingsstation med integreret stationskontrol, hvori indgår fjernkontrol, lokalbetjening i stationen, automatik samt overvågning og registrering. På grund af fejl blev en 400 MW 400/150 kV-transformer først taget i brug den 25. november.

Transformer-test

Eltra har nedsat en arbejdsgruppe, der med hjælp fra inden- og udenlandske eksperter er ved at udarbejde en rapport om de store nettransformeres "sundhedstilstand". Ud fra rapporten skal der senere laves en handlingsplan for vedligeholdelse af de vitale og meget kostbare komponenter.

300 km lyslederkabler

I 1998 blev der etableret ca. 300 km lyslederkabler – hovedparten i forbindelse med det overordnede transmissionsnet. Det skete dels ved at udskifte eksisterende jordleder med en leder, der har indlagte optiske fibre eller ved at sno et optisk fiberkabel om de eksisterende jordledere. Lysledernet anvendes primært til overvågning og styring af nettet. Overskydende kapacitet sælges til interesserede netselskaber eller via Eltra 409 A/S til Powercom A/S.

ÅRET DER GIK

1. januar:

Eltra starter sin virksomhed.

20. januar:

Stort fremmøde til Eltra's første orienteringsmøde for aktører. Det holdes i Billund.

6. februar:

Eltra magasinet udkommer første gang.

25. marts:

Aktørseminar på Trinity ved Fredericia handler om "Projekt 1. april" (åbning for bilaterale aftaler).

21. april:

Miljø- og energiministeriet udsender bekendtgørelse om Elloven (Lov 486), som Folketinget vedtog i hast to år tidligere.

22. april:

Eltra's repræsentantskab holder sit første møde. Det sker på Munkebjerg Hotel, Vejle. Repræsentantskabet vælger bestyrelse og godkender bl.a. "Retningslinier for System-ansvaret i det jysk-fynske område", som var

Foto: Jørgen Hjort

Eltra's repræsentantskab holder sit første møde. Det sker på Munkebjerg Hotel, Vejle.

udarbejdet af ELFOR, Elsam og Eltra i fællesskab.

integreret stationskontrol åbnes i Ferslev syd for Aalborg.

9. juni:

Nyt aktørmøde på Trinity. Denne gang med hovedtemaet: Udvikling og implementering af PANDA-systemet.

24. august:

Bestyrelsen beslutter, at Eltra skal intensivere arbejdet med at åbne "engrosmarkedet" og etablere et jysk-fynsk prisområde fra 1. april 1999.

13. juli:

Eltra's første 400 kV-station med

1. oktober:

Efter opfordring fra Elprisudvalget nulstiller Eltra sine særlige tariffer på forbindelserne til Norge, Sverige og Tyskland.

1. oktober:

Eltra's brugerråd holder sit første møde.

26. november:

Eltra's repræsentantskab godkender budget og nogle mindre vedtægtsændringer på sit ordinære møde.

15. december:

Nord Pool's bestyrelse godkender, at Jylland-Fyn kan blive knyttet til Nord Pool som selvstændigt prisområde fra 1. juli 1999.

17. december:

Nyt aktørmøde på Trinity drejer sig om "Marked 99".

Foto: Jørgen Hjort

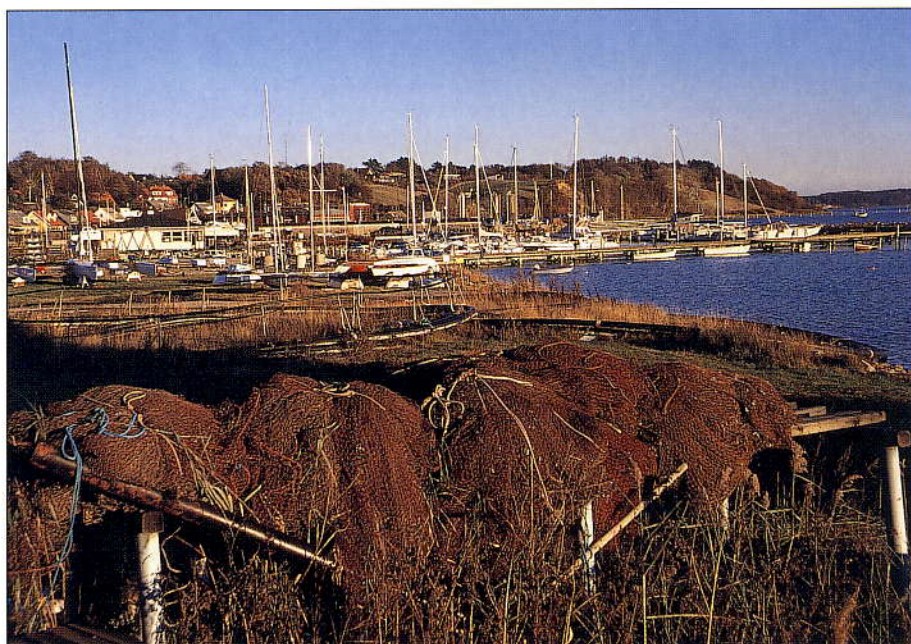
Eltra's første valgte bestyrelse. Forreste række fra venstre: Direktør Tage Thomsen, Holstebro, bogtrykker Erling Bjerre, Skærbæk, borgmester Ejgil W. Rasmussen (formand), Gedved og adm. direktør Georg Styrbro. I bagerste række ses fra venstre: Konsulent Jens-Ove Simonsen, Jebjerg, direktør Poul Nielsen, Odense og overlærer Kjeld Larsen, Tversted. Rådmand Poul B. Skou, Århus er 7. medlem af bestyrelsen.

Eltra - historisk set

I/S Eltra er uafhængigt, systemansvarligt transmissionsselskab i Jylland og på Fyn. Selskabet blev stiftet den 13. november 1997, som en konsekvens af den danske ellov (Lov 486), som trådte i kraft den 1. januar 1998 og EUs elmarkedsdirektiv, som har virkning i EU-landene fra den 19. februar 1999. Etableringen af Eltra var resultatet af en proces, som startede kort efter, at Folketinget i foråret 1996 havde vedtaget den nye ellov, som blandt andet placerede det vestdanske systemansvar hos Elsam. Loven stillede krav om en regnskabs- og ledelsesmæssig adskillelse mellem systemansvar og selskabets øvrige aktiviteter.

Af den løbende strukturdebat inden for den jysk-fynske elforsyning fremgik det dog klart, at det ikke var nok. Der var en udbredt forventning om, at der skulle ske en selskabsmæssig opsplitning mellem produktion og systemansvar/transmissionsnet. Alt andet ville i det lange løb virke utroværdigt. Som en konsekvens heraf besluttede Elsam's bestyrelse i august at divisionere firmaet i Elsam Produktion og Elsam System med virkning fra den 1. januar 1997. Det blev samtidig bemærket, at hensigten med divisioneringen var at gennemføre en egentlig adskillelse i løbet af to-tre år.

I efteråret 1996 blev der gennemført flere resultatløse møder mellem Elsam (kraftværkerne) og ELFOR (distributionen) om den fremtidige jysk-fynske elstruktur. Efter endnu et fælles bestyrelsesmøde kort før jul blev de respektive forretningsudvalg pålagt at nå til enighed om et konstruktivt forslag inden udgangen af januar 1997. Forretningsudvalgene mødtes den 27. januar, og så skete gennembruddet. Inden man skiltes var "fællesmodellen" underskrevet.

Eltra's hovedkontor ligger i Skærbæk ved Lillebælt.

I modellens fire punkter blev det fastslået, at Elsam System skulle udskilles som selvstændigt selskab, at selskabet skulle ejes af de distributionsselskaber, som ejede kraftværkerne, at selskabets øverste myndighed skulle være et repræsentantskab udpeget af distributionsselskaberne, at de enkelte selskabers indflydelse skulle rette sig efter størrelse (leverede kWh), at bestyrelsen skulle vælges i de enkelte kraftværksområder for at sikre geografisk spredning. Og at 150 kV-nettene kunne overføres til det nye selskab i den takt, de selv ønskede det.

I løbet af foråret og sommeren blev "fællesmodellen", som forudsatte overførelse af milliardverdier fra Elsam til det nye selskab, behandlet i kraftværkernes kompetente forsamlinger. Den 17. september havde Elsam's bestyrelse sagen til 1. behandling. Elsam og ELFOR udpegede derefter medlemmer til en overgangsbestyrelse, som den 23. september konstituerede sig med borgmester Ejgil W. Rasmussen, Gedved, som formand. I løbet af oktober blev adskillel-

sen forelagt kraftværkernes repræsentantskaber til bindende afgørelse.

Torsdag den 13. november kunne Elsam's bestyrelse konstatere, at kraftværkerne havde godkendt forslaget, og samme eftermiddag var 53 af de i alt 64 distributionselskaber, som udgjorde ejerkredsen bag de seks kraftværker, repræsenteret ved et stiftende møde i Fredericia. Her blev forslag til vedtægter godkendt, og I/S Eltra var dermed en realitet. Ved stiftelsen blev det understreget, at selskabet i sit daglige virke skal fungere uafhængigt og neutralt i forhold til alle markedets aktører.

I begyndelsen af december fulgte EU-Kommissionens endelige godkendelse af den nye danske ellov, og et par dage før jul godkendte miljø- og energiminister Svend Auken Eltra's vedtægter, hvorefter han overdrog Elsam's systemansvar og netbevilling til Eltra. Eltra kunne derefter starte sit arbejde torsdag den 1. januar 1998.

Regnskab

Eltra's opgaver

I/S Eltra har til opgave at være systemansvarlig transmissionsselskab som beskrevet i Elforsyningsloven. Det medfører, at

- I/S Eltra er ansvarlig for den overordnede forsyningssikkerhed i det jysk-fynske område (systemtjenester),
- I/S Eltra er ansvarlig for sikringen af den miljøvenlige elproduktion i Eltra's område (prioriteret produktion),
- I/S Eltra ejer, udbygger og driver 400 kV-nettet i Eltra's område (netttjenester).

Anvendt regnskabspraksis

Årsregnskabet for I/S Eltra er udarbejdet i henhold til Elforsyningsloven med tilhørende bekendtgørelser.

Urealiserede kursændringer på værdipapirer m.m. aktiveres i balancen og påvirker først resultatopgørelsen ved realisation.

Afskrivninger og henlæggelser er foretaget i overensstemmelse med Handelsministeriets bekendtgørelse nr. 108 af 23. marts 1977.

I henhold til Lov om elforsyning overføres over- eller underskud, der konstateres ved årets udgang, til næste år.

Omkostningerne er delt i tre funktionsområder. Der er for hvert område fastsat en tarif, så indtægter og udgifter balancerede på budgettidspunktet:

- **Systemtjenester** omfatter de omkostninger, Eltra som systemansvarlig virksomhed skal afholde til opretholdelse af systemsikkerheden (Ellovens § 9e stk. 1, nr. 1). Omkostningerne opkræves som en tarif på alt elforbrug.
- **Prioriteret produktion** omfatter de omkostninger, Eltra som systemansvarlig virksomhed skal afholde for at sikre den prioriterede produktion (Ellovens § 9e stk. 1, nr. 3).

Omkostningerne opkræves som en tarif på den prioriterede produktion, der fordeles ligeligt på alle elforbrugere.

- **Netttjenester** omfatter omkostninger til 400 kV-nettet og til tabene i det samlede 150/400 kV-net. Omkostningerne opkræves som en tarif på alt forbrug, produktion, import og eksport.

Indtægter og udgifter er periodiseret, så de følger regnskabsåret. I regnskabet er interne mellemværender mellem de tre funktionsområder ikke elimineret.

Betalinger i form af naturalie-leverancer af energi er værdisat til markedspris.

Priser og tarifstruktur

Tarifferne for henholdsvis systemtjenester, prioriteret produktion og netttjenester blev fastlagt for 1998 i forbindelse med udarbejdelse af budgettet. Disse tariffer blev justeret (dog ikke nettatariffer) med virkning fra 1. juli 1998 for at tilstræbe et nulresultat for de enkelte funktioner. Tarifferne for henholdsvis prioriteret produktion og netttjenester er 3-tidsopdelt. Systemtariffen er fastsat som en enhedstarif.

Resultatet

Eltra's samlede resultat for 1998 viser et underskud på 0,75 mio. kr. Det består af et underskud vedrørende systemtjenester på 15,5 mio. kr., et underskud vedrørende prioriteret produktion på 27,4 mio. kr. og et overskud vedrørende netttjenester på 42,2 mio. kr. Resultaterne for 1998 overføres til 1999 og indregnes i tarifferne for 1999.

I forhold til budgettet for 1998 blev resultatet for systemtjenester et underskud på 16 mio. kr., hvilket skyldes øgede omkostninger i forbindelse med offentlige forpligtigelser og større omkostninger til brændselsberedskabslagre og reservekapacitet. Resultatet for prioriteret produktion blev et underskud på 27 mio. kr., hvilket også var forventet på baggrund af prisændringen på 3 øre/kWh den 1. juli 1998. Årsagen til de ændrede priser midt på året var en sænkning af indkøbsprisen for prioriteret produktion samt flytning af F&U-omkostninger på 25 mio. kr. til systemtjenester.

Netttjenester havde i 1998 et overskud på 42 mio. kr., hvilket var noget større end forventet. Årsagen hertil var primært, at nettabene blev 46,8 mio. kr. mod budgetteret 82 mio. kr.

Tarifferne for 1998 har været

øre/kWh	1/1-98-31/6-98			1/7-98-31/12-98			Gennemsnit
	Lav	Høj	Spids	Lav	Høj	Spids	
Systemtjenester	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	0,95
Prioriteret produktion	19	45	60	17	41	55	33,5
Netttjenester	0,4	0,6	0,9	0,4	0,6	0,9	0,6

Resultatopgørelse 01.01-31.12.1998

Beløb i 1.000 kr.

Regnskab
1998

INDTÆGTER

Salg af systemtjenester	192.771
Salg af prioriteret produktion	2.777.603
Salg af netttjenester	337.763
Salg til Eltra 409 A/S	4.044
Øvrige indtægter	527

INDTÆGTER I ALT 3.312.708

OMKOSTNINGER

Omkostninger vedr. energiproduktion

Betaling for prioriteret produktion	2.511.015
Nettab	46.760
Udglatning af prioriteret produktion	25.129
Regulering af prioriteret produktion	33.974
Tilskud til biomasseanvendelse	24.548
	<u>2.641.426</u>

Driftsomkostninger

Drift og vedligeholdelse af net	95.503
Administration	84.036
Tilsyn, kontingenter og tilskud	5.373
F&U i miljøvenlig elproduktion	14.223
I/S Eltra's forskning og udvikling	10.299
	<u>209.434</u>

Anlægsomkostninger

Brændselsberedskabslagre	34.063
Tilskud til bygning af miljøvenlig anlæg	47.678
150 kV-ledningsanlæg	844
Betaling for reservekapacitet	275.000
Afskrivninger og henlæggelser	104.186
	<u>461.771</u>

Finansieringsomkostninger

Finansieringsindtægter	-3.711
Finansieringsudgifter	3.332
Forrentning af indskudskapital	1.209
	<u>830</u>

OMKOSTNINGER I ALT 3.313.461

Resultat, underdækning overført til 1999 -753

Kommentarer til resultatopgørelsen

Indtægter

Resultatopgørelsens indtægter er opdelt i Eltra's tre forretningsområder samt salg til datterselskabet Eltra 409 A/S og øvrige indtægter, der udelukkende består af indtægter for håndtering af Stadtwerke Flensburg.

Betaling for prioriteret produktion

I 1998 har Eltra købt og viderefordelt 8.106 GWh prioriteret produktion, hvilket svarer til 40,0 % af det totale forbrug. Den prioriterede produktion fordeler sig således:

Decentral, Elsam	755 GWh
Decentral, priv.	5.258 GWh
Vind, private	1.888 GWh
Central, Randers	205 GWh
I alt	<u>8.106 GWh</u>

Betalingen for den prioriterede produktion inkl. nettariffer var 2.511 mio. kr., hvilket svarer til en gennemsnitspris på 31 øre/kWh.

Udglatning og regulering af prioriteret produktion

Den prioriterede elproduktion – især vindmølleproduktionen – er meget ufor-

udsigelig. Det er derfor nødvendigt at have ekstra anlæg kørende for at opfang variationerne i produktionen.

Eltra udarbejder den bindende prognose for prioriteret produktion på et tidspunkt, hvor der ikke foreligger brugbare vejrmeldinger. Prognosen kan derfor være væsentligt forskellig fra den faktiske produktion i driftsøjeblikket. Som balanceansvarlig for den prioriterede produktion skal Eltra udligne forskellen. Hvis den bindende prognose er højere end den faktiske produktion, køber Eltra regulerkraft, mens der sælges regulerkraft, når prognosen er lavere.

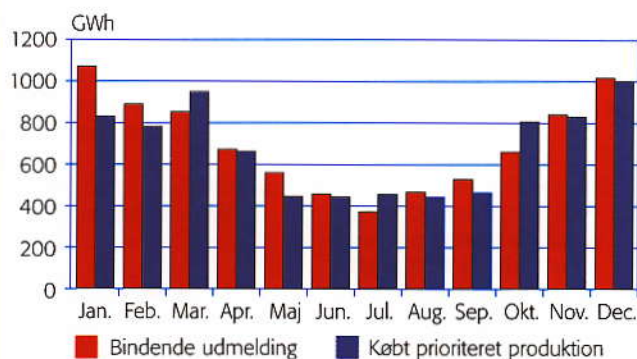
I 1998 blev de variable omkostninger til udglatning på 25,1 mio. kr. for 626 GWh.

Derudover er der i 1998 konstateret en netto-opregulering på 265 GWh svarende til en omkostning på 34 mio. kr., hvilket isoleret set giver et overskud på 17 mio. kr. på den prioriterede produktion. Årsagen er, at Eltra køber elektriciteten som regulerkraft og sælger den videre til en højere pris som prioriteret produktion.

Varetagelsen af balanceansvaret for den prioriterede produktion har givet følgende udgifter til regulerkraft i 1998:

	Regnskab 1998	
	GWh	1.000 kr.
Bindende udmelding	8.371,1	
- købt prioriteret produktion	-8.105,9	
= nettoregulering	265,2	33.974
Udglatning	626,0	25.129
Udgift i alt		<u>59.103</u>

Regulering af prioriteret produktion i 1998

Regulering af prioriteret produktion i 1998

Omfanget af op- og nedreguleringer ses i figuren til venstre, som forskellen mellem køb af prioriteret produktion og den bindende udmelding.

Funktionsopdelt resultatopgørelse 01.01-31.12.1998

Beløb i 1.000 kr.	Regnskab 1998	System- tjenester	Prioriteret produktion	Net- tjenester
INDTÆGTER				
Salg af systemtjenester	192.771	192.771		
Salg af prioriteret produktion	2.777.603		2.777.603	
Salg af nettjenester	337.763			337.763
Salg til Eltra 409 A/S	4.044			4.044
Øvrige indtægter	527	527		
INDTÆGTER I ALT	3.312.708	193.298	2.777.603	341.807
OMKOSTNINGER				
Omkostninger vedr. energiproduktion				
Betaling for prioriteret produktion	2.511.015		2.511.015	
Nettab	46.760			46.760
Udglatning af prioriteret produktion	25.129		25.129	
Regulering af prioriteret produktion	33.974		33.974	
Tilskud til biomasseanvendelse	24.548		24.548	
	2.641.426	0	2.594.666	46.760
Driftsomkostninger				
Drift og vedligeholdelse af net	95.503			95.503
Administration	84.036	33.614	25.211	25.211
Tilsyn, kontingenter og tilskud	5.373	5.373		
F&U i miljøvenlig elproduktion	14.223	14.223		
I/S Eltra's forskning og udvikling	10.299	965		9.334
	209.434	54.175	25.211	130.048
Anlægsomkostninger				
Brændselsberedskabslagre	34.063	34.063		
Tilskud til bygning af miljøvenlig anlæg	47.678		47.678	
150 kV-ledningsanlæg	844			844
Betaling for reservekapacitet	275.000	68.750	137.500	68.750
Afskrivninger og henlæggelser	104.186	50.000		54.186
	461.771	152.813	185.178	123.780
Finansieringsomkostninger				
Finansieringsindtægter, netto	-379	1.818	-30	-2.167
Forrentning af indskudskapital	1.209			1.209
	830	1.818	-30	-958
OMKOSTNINGER I ALT	3.313.461	208.806	2.805.025	299.630
Resultat, overført til 1999	-753	-15.508	-27.422	42.177

Fordeling af reservekapacitet og administration

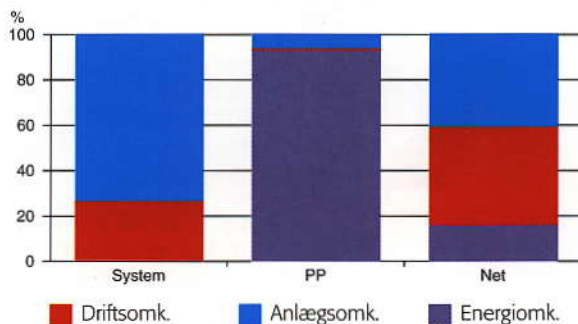
Reservekapacitet

For at opretholde en sikker og pålidelig elforsyning er det nødvendigt at have en vis reservekapacitet til rådighed. Eltra har derfor i 1998 truffet aftale om at få stillet 600 MW til rådighed på nærmere aftalte vilkår. Denne effekt kan også bruges i tilfælde af, at den decentrale produktion bliver mindre end nødvendigt. Samtidig er der truffet aftale om, at anlæggene kan nedreguleres, hvis den prioriterede produktion bliver større end forventet. Reservekapaciteten er til nytte for alle tre funktionsområder, og omkostningerne er derfor skønsmæssigt fordelt med 50 % til prioriteret produktion 25 % til henholdsvis system- og net-tjenester.

Administration

Eltra's administrationsomkostninger omfatter samtlige omkostninger til administration af I/S Eltra med undtagelse af den del, der indgår under drift og vedligeholdelse af net. Omkostningerne til administration faldt med 10 mio. kr. i forhold til budgettet, hvilket primært kan forklares med faldende omkostninger til drift og vedligeholdelse af bygninger, lavere personalelønninger og lavere omkostninger til informationsvirksomhed.

Omkostningsfordeling i 1998 i procent

Figuren viser de forskellige omkostningsarters fordeling på de tre funktionsområder.

Noter til den funktionsopdelte resultatopgørelse

Salg af systemtjenester

Som systemansvarlig virksomhed er Eltra ansvarlig for at opretholde forsyningssikkerheden på overordnet niveau i det jysk-fynske område. Det indebærer, at Eltra skal:

- opretholde den tekniske kvalitet og balance i elforsyningen
- sikre den nødvendige elforoverføringskapacitet
- opretholde en tilstrækkelig reserve- og mindstekapacitet samt de fornødne brændselsberedskabslagre.

Derudover indeholder systemtjenester omkostninger til blandt andet forskning og udvikling, tilsyn, kontingenter og tilskud mm.

Omkostningerne til ovenstående opgaver skal deles ligeligt mellem alle elforbrugere og opkræves som en ensartet pris på områdets elforbrug.

Indtægterne blev i alt på 193,3 mio. kr. svarende til 10 mio. kr. mere end budgetteret. Heraf skyldes 8,5 mio. kr. tarifførhøjelsen på 0,1 øre/kWh den 1. juli 1998.

Omkostningerne blev i alt på 208,8 mio. kr., mens der var budgetteret med 183,5 mio. kr. De væsentligste årsager til de større omkostninger var øgede udgifter til reservekapacitetsbetaling og betaling til brændselsberedskabslagre.

Det skal endvidere bemærkes, at omkostningerne til F&U miljøvenlig elproduktion blev flyttet til systemtjenester som en konsekvens af bekendtgørelsen til Elforsyningsloven. De var tidligere budgetteret under prioriteret produktion.

Der overføres 15,5 mio. kr. som underdækning til næste år.

Salg af prioriteret produktion

Elforsyningsvirksomhederne har til opgave at sikre

den del af den miljøvenlige elproduktion, som ikke kan afsættes på markedsvilkår.

Den prioriterede elproduktion omfatter:

- elproduktion fra decentral kraftvarmeværker og fra elproduktionsanlæg, der anvender fornyelige brændsler eller vedvarende energi, som ikke kan afsættes på markedsvilkår
- elproduktion fra centrale kraftvarmeværker i det omfang, elektriciteten ikke kan afsættes til et beløb, der dækker de nødvendige omkostninger ved den pågældende elproduktion. I 1998 var elproduktionen fra Randersværket prioriteret.

Håndtering af den prioriterede produktion

Den prioriterede produktion er særdeles svingende over tid. Hvis den skulle fordeles på slutkunder i samme takt, som den produceres, ville denne prognose-usikkerhed afskære både distributionsselskaber og slutkunder fra at handle effektivt i elmarkedet. I samarbejde med distribution og kraftværker har Eltra derfor udviklet en model til håndtering af den prioriterede produktion. Modellen indebærer, at Eltra opkøber hele den prioriterede produktion i Eltra's område og sælger den tilbage til distributionsselskaberne i en fast mængde og profil. Med tre måneders varsel udmelder Eltra en bindende prognose, der angiver, hvor meget prioriteret produktion hvert enkelt distributions-selskab vil modtage - time for time - i en given måned. Dette giver distribution og slutkunder mulighed for at planlægge og foretage deres øvrige indkøb på elmarkedet.

Til gengæld påtager Eltra sig en betydelig opgave til op- og nedregulering af prioriteret produktion. Den bindende prognose fordeles mellem distributions- og netselskaber på baggrund af disse selska-

bers egne forventninger til, hvor stort elforbruget vil være i deres forsyningsområde. Udmeldingen sikrer, at den prioriterede produktion fordeles ligeligt mellem alle elforbrugere i det jysk-fynske område. Eltra udmelder også en procentsats for den samlede prioriterede produktions andel af det samlede forbrug.

Salg af prioriteret produktion i 1998

De udmeldte procentsatser er forskellige fra måned til måned, da mængden af energi varierer kraftigt over året. I 1998 solgte elforsyningen i Jylland-Fyn i alt 8.180,5 GWh prioriteret produktion, svarende til ca. 40 % af det samlede forbrug.

Gennemsnitlige salgstariffer i 1998

Eltra sælger den prioriterede produktion til distributionsselskaberne til en pris, der dækker alle omkostningerne ved håndteringen. I prisen indgår også omkostninger, der ikke vedrører energikøb, blandt andet udgifter til udglatning, op- eller nedregulering og merudgifter til biomasse på centrale kraftvarmeanlæg.

Af den gennemsnitlige salgspris på 34 øre/kWh andrager disse omkostninger 3 øre/kWh, mens de resterende 31 øre/kWh vedrører energikøbet.

Årets resultat

Årets resultat for den prioriterede produktion udviser en underdækning på 27,4 mio. kr., som overføres til 1999.

Salg af prioriteret produktion i 1998

GWh	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun.	Jul.	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	I alt
Forbrug	1.852,5	1.646,4	1.912,6	1.611,9	1.460,0	1.590,9	1.384,8	1.589,4	1.671,5	1.761,9	1.888,3	1.928,8	20.299,0
Procentsats	55,8%	50,7%	44,7%	36,7%	35,2%	29,4%	25,9%	27,7%	32,9%	37,5%	46,1%	52,5%	40,3%
Solgt prioriteret produktion	1.033,7	834,7	854,9	585,2	513,9	467,7	358,7	440,3	549,9	660,7	870,5	1.010,2	8.180,5

Salg af net tjenester

I/S Eltra ejer og driver 400 kV-nettet og udlandsforbindelserne samt disponerer over 150 kV-nettet. Omkostningerne ved disse aktiviteter opkræves:

- som en betaling fra alle brugere af 400 kV-nettet (nettariff)
- som en betaling for benyttelse af udlandsforbindelserne. Denne er dog bortfaldet pr. 1. oktober 1998 efter pålæg fra Elprisudvalget
- som en løbende betaling for driften af transitudvekslinger
- som en løbende betaling af nettab, hvor betalingen leveres in natura (beregnet nettab).

Tarifieringen af nettet bygges på samme princip, som bruges i det øvrige Norden. Princippet indebærer, at alle brugere betaler en adgangsbillet til nettet, hvorefter de frit kan transportere elektricitet inden for området. Nettet betales således af produktion og forbrug samt af import og eksport.

Nettariffen betales ikke af udvekslinger, der finder sted i henhold til de transitaftaler, hvor der tidligere

er betalt et engangsbeløb for brug af nettet.

Af den samlede udveksling på 52.900 GWh i transmissionsnettet i 1998 skal der således kun betales nettariff af de 47.000 GWh.

I forhold til budgettet er tarifieringsgrundlaget faldet med 4.600 GWh, hvilket ved en realiseret gennemsnitstariff på 0,56 øre/kWh medførte en mindre indtægt på 26 mio. kr. Faldet blev delvis opvejet af, at indtægterne for brug af udlandsforbindelserne var 51 mio. kr. eller 16 mio. kr. mere end budgetteret. Stigningen skyldes primært et mersalg af faste kanaler til udlandsforbindelserne.

Ved siden af salget af net tjenester er der solgt ydelser for 4 mio. kr. til Eltra 409 A/S, som varetager Eltra's sideordnede aktiviteter.

Samlet faldt indtægterne med 12 mio. kr., hvilket mere end opvejes af et fald på 54 mio. kr. i omkostningerne. De væsentligste årsager hertil var, at omkostningen til dækningen af nettab faldt med 35 mio. kr. som følge af fejlskøn, og at tilskuddet til 150 kV-ledningsanlæg faldt med 16 mio. kr. som følge af anlægssforsinkelser.

Årets resultat for netfunktionen viser en overdækning på 42 mio. kr., hvilket repræsenterer 0,1 øre/kWh af nettariffen i 1998. Resultatet overføres til 1999.

I 1998 var de gennemsnitlige salgstariffer:

Regnskab 1998

	Salg af prioriteret produktion GWh	Gennemsnitlig salgspris øre/kWh	Indtægt 1.000 kr.
Lavlast	3.978	18,69	743.560
Højlast	2.564	43,35	1.111.449
Spidslast	1.639	56,29	922.594
I alt	8.181	33,95	2.777.603

Balance pr. 31.12.1998

	Regnskab 1998	Åbnings- balance 1998
Beløb i 1.000 kr.		
AKTIVER		
Rettigheder vedrørende systemtjenester	250.000	300.000
Immaterielle anlægsaktiver	250.000	300.000
Anlæg til kostpris	2.212.452	2.206.744
Akkumulerede afskrivninger	-2.054.843	-1.985.152
Nedskrevet værdi af idriftsatte anlæg	157.609	221.592
Igangværende anlægsarbejder	112.458	31.508
Materielle anlægsaktiver	270.067	253.100
Eltra 409 A/S	1.638	497
Finansielle anlægsaktiver	1.638	497
Anlægsaktiver	521.705	553.597
Obligationer	40.340	-
Forbrugsmaterialer	1.965	2.227
Tilgodehavender	274.420	477
Likvider	17.988	131
Omsætningsaktiver	334.713	2.835
Underdækning vedr. 1998	753	-
Takstmæssige tilgodehavender	753	-
AKTIVER I ALT	857.171	556.432
PASSIVER		
Interessentskabskapital	18.607	
Reserver, Eltra 409 A/S	1.128	-13
Egenkapital	19.735	-13
Garantier	830	-
Kursregulering obligationer	50	-
Akkumulerede henlæggelser til kommende anlæg	88.329	45.820
Transitaftalen med Statkraft	522.000	78.014
Henlæggelser	611.209	123.834
Gæld	226.227	432.611
Gæld i alt	226.227	432.611
PASSIVER I ALT	857.171	556.432

Antal ansatte

Antal ansatte pr. 31.12.1998 omregnet til fuldtidsstillinger er 212.

Noter til balancen

Materielle anlægsaktiver og deres finansiering

Eltra's afskrivninger og henlæggelser foretages i henhold til Handelsministeriets bekendtgørelse nr. 108 af 23. marts 1977. Bekendtgørelsen muliggør en høj grad af selvfinansiering, da det er tilladt at henlægge op til 75 % af anskaffelsesprisen. Henlæggelsesperioden starter fem år før og slutter to år efter idriftssættelsesåret.

For 1998 kan finansieringen af disse opgøres således:

Anlægs værdi, kostpris	2.212.452	95 %
Igangværende anlægsarbejder	112.458	5 %
Kostpris for mat. anlægsaktiver	2.324.910	100 %
Akkumulerede afskrivninger	-2.054.843	
Henlæggelser til anlæg	-88.329	
Selvfinansiering	-2.143.172	92 %
Rest (ikke finansieret via A+H)	181.738	8 %

Datterselskabet Eltra 409 A/S

Den del af Eltra's aktiviteter, der udøves i henhold til Ellovens § 9c, er i 1998 overført til datterselskabet Eltra 409 A/S. Selskabet er 100 % ejet af Eltra. Datterselskabet er optaget i balancen efter den indre værdis metode. Opskrivning af værdien af datterselskabet, svarende til årets overskud, posteres direkte på balancen. Opskrivningen af kursværdien på aktierne i Eltra 409 A/S betragtes i Ellovens forstand som "fri egenkapital".

Egenkapital

Interesserne har ved stiftelsen af Eltra indskudt i alt 18,8 mio. kr. Derudover er der oparbejdet et overskud i datterselskabet på 1,1 mio. kr.

Eventualforpligtigelser

Der foreligger kontraktlige forpligtelser i forbindelse med I/S Eltra's virke, herunder om Transitaftalen med Statkraft og om overdragelsen af lyslederrettigheder til Eltra 409 A/S.

Underskrifter

Fredericia, den 15. marts 1999

Ejgil W. Rasmussen
Formand

Georg Styrbro
Adm. direktør

Revisionspåtegning

Vi har revideret årsregnskabet for 1998 for I/S Eltra.

Den udførte revision

Revisionen er udført i overensstemmelse med almindeligt anerkendte revisionsprincipper og har omfattet de revisionshandlinger, som vi har anset for nødvendige.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægternes krav til regnskabsaflæggelsen, og at det giver et retvisende billede af interessentskabets aktiver og passiver, økonomiske stilling samt resultat.

Fredericia, den 15. marts 1999

Deloitte & Touche
Statsautoriseret Revisionsaktieselskab

Jørgen Meyer
Statsautoriseret revisor

Finn Schlebaum
Statsautoriseret revisor

Fjordvejen 1-11 • DK-7000 Fredericia • E-mail: eltra@eltra.dk
Internet: www.eltra.dk

Sats og layout: Eltra's informationsafdeling • Repro og tryk: Kerteminde Tryk
Beretningen er trykt med vegetabiliske farver på svanemærket papir.

ISBN 87-90707-08-7
April 1999

Besøg Eltra's hjemmeside:
Sidste nyt om elmarkedet og det jysk-fynske elsystem
- daglig opdatering.